

Oversigt over Plantesygdomme.

223. — September 1937.

Der er for September Maaned indkommet Beretninger fra 46 Medarbejdere; endvidere er der besvaret 383 Forespørgsler.

BEDER.

Gule Blade hos Runkel- og Sukkerroer er — som det meddeltes i Beretningen for August — paa Lolland-Falster kun almindelige paa Holebyegnen, men her findes ogsaa stærkt udbredte Angreb (H. H. Holme Hansen). Ved Tystofte har de ogsaa bredt sig noget, ligeledes ved Roskilde, hvor noget tyder paa, at de skyldes Brist i Ernæringen (M. Greve). Ved Taastrup (A. Klausen) og Kolind (E. Staunskjær) er de sidst i September blevet mere almindelige; iøvrigt lyder Indberetningerne paa svage og spredte Angreb. Fra Sydsjælland (P. Grøntved), Odsherred (N. Aa. Christensen), Kertemindeegnen (T. K. Ladegaard), Vestfyn (E. Nielsen) og Nordjylland (N. A. Olesen) skrives, at de gule Blade kom, medens Tørken varede i August og første Halvdel af September; da der saa kom Regn, tog Roerne fat at gro igen og blev grønne. Den Form af »Gule Blade«, som gør Toppen opret og stiv og Bladene tykke og skøre, saa de ved at krammes i Haanden knækker i Smaastykker, forsvinder dog ikke ved indtrædende Regnvejr, det gør kun den Type, hvorved Bladene — trods den gule Farve — holder sig bløde og slappe. En anden Sag er det, at de unge, grønne Blade inderst i Bladrossetten kan brede sig og delvis dække de gule Yderblade, saa Marken kommer til at syne grøn igen. Foreløbig kan man adskille Sygdommen i disse to Typer med stive og med slappe Blade, muligvis er der flere. Om Aarsagsforholdene er det for tidligt at sige noget afgørende.

Bormangel i Bederoerne forekommer i Aar ikke paa Lolland-Falster; i de andre Landsdele er Sygdommen ogsaa meget svagere og sjældnere end sædvanlig, selvom den hist og her optræder paa overmerglet Jord, særlig paa Sandjord eller paa sandet Undergrund, hvor Tørkevirkningerne er haardest. Kun fra Brande meldes om haarde Angreb; der paa Egnen staar næsten alle Bedemarken med »afsvedne« Toppe. Det sættes i Forbindelse med den paa Brandeegnen usædvanlig tørre September (P. Trosborg).

I Kalkforsøgene ved Tougaardslund, Varde og Bramdrupdam kan der gøres interessante Iagttagelser. Ligesom i Fjor er der Beder, hvoraf Halvdelen er gødet med Kunstgødning og Halvdelen med Staldgødning, og Staldgødningen har i høj Grad modvirket Bormangelen. Forsøgene er opdelt paa en saadan Maade, at man ogsaa kan se 2. Aars Virkning af de 15 kg Borax, som blev udstrøet i Fjor. Boraxet har praktisk talt hindret Sygdommens Fremkomst i 2. Aar; dette stemmer med tidligere Iagttagelser fra det første Borforsøg ved Ringsted.

Ved Tougaardslund led Roerne baade af Manganmangel, som optraadte efter Kalkning med 5000 kg kulsur Kalk pr. ha, og Bormangel, som kom efter Brugen af 15000 kg pr. ha; ved 30000 kg pr. ha var begge Sygdomme aldeles ødelæggende. Ogsaa Manganmangelen blev i høj Grad modvirket af Staldgødning.

KARTOFLER.

Kartoffelskimmel (*Phytophthora infestans*) har angrebet Kartoffelknoldene hist og her, medens de andre Steder er gaaet helt fri. Ved Aalborg er Angrebet værst, hvor Toppene i længere Tid før Optagningen har været døde (J. Chr. Andersen-Lyngvad). Ved Toftlund er Kartoffelskimmelangrebene meget stærke paa de tidlige Sorter, »muligvis skulde de have været lagt dybere eller maaske have været hyppet igen ved den Tid, de gik af Grøde« (Fr. Heick). »Hvor Markerne ikke er sprøjtet, er Knoldangrebet nu stærkt«, skrives der fra Kertemindeegnen, Lolland-Falster og Stevns. Ved Roskilde og Næstved er især King Edward angrebet (M. Greve, P. Grøntved), ved Tystofte er det gaaet mest ud over Goldperle og Webbs tidlig (H. Bagge). Paa Skanderborg- og Brandeegnen er Angrebene betydningsløse, og omkring Lyngby forekommer de næppe.

Kartoffelskurv (*Actinomyces scabies*) er i Aar ualmindelig ondartet paa Sandjordsarealerne i Jylland, selv paa Marker, som ikke plejer at give skurvede Kartoffler, ligner Knoldene Skruptudser, og det kniber ofte at sortere en Vare til Eksport.

Rustpletter i Kartofflerne er ikke fundet paa Aalborgegnen (J. Chr. Andersen-Lyngvad) og synes i det hele taget at være sjældne i Aar. De er dog iagttaget i et enkelt Parti Up to date ved Brande og i Svaløf Birgitta ved Holstebro i en Mark, som altid giver Rustpletter, Angrebet er her værre end sædvanlig (P. O. Overgaard). Paa Vestfyn og i Kertemindeegnen forekommer Rustpletter ogsaa (E. Nielsen, T. K. Ladegaard).

Sygdommen er hyppigst paa Sandjord eller sandet Undergrund med ringe Vandopsugningsevne, eller hvor Vandmangel let kan indtræde.

Vaad Forraadnelse (Bakterioser) er sjælden; det tørre Optagningsvejrr formindsker ogsaa Faren for Forraadnelse i Kulerne.

Kartoffelens Rodfiltsvamp (*Rhizoctonia solani*) er tilstede overalt, »Kartofler uden Angreb findes vist ikke« (H. Wraae-Jensen). »Angrebene er haardest, hvor der hyppigt dyrkes Kartofler i samme Mark« (E. Pedersen). I en Have er set et stærkt Angreb, hvor der blev vandet; Kartofflerne var meget mindre befængt, hvor Haveslangen ikke kunde naa hen (Jørgen Christensen).

Kartoffelbrok (*Synchytrium endobioticum*). Landbrugsministeriets Tilsyn med smitsomme Plantesygdomme meddeler, at Kartoffelbrok er fundet i Gadevang ved Hillerød og Flade ved Frederikshavn.

OLAF NIELSEN.

FRUGTHAVEN.

Indberetningerne for September ser sammenlagt saaledes ud:

Sygdomme paa Havebrugsplanter	Intet Angreb	Angreb i k k e almindelige		Angreb almindelige	
		svage	stærke	svage	stærke
Skivesvamp, Stikkelsbær		1	1	4	8
» , Ribs		1		6	2
» , Solbær		1		5	5
Filtrust, Solbær	2	1	1		6
Aspargesrust	3			3	1
Chrysanthemumrust	2	1		1	1
Rosenrust	1	1	2		4

Skivesvamp (*Gloeosporium ribis*) faaar alt for mange Steder Lov at afløve Stikkelsbær, Ribs og Solbær for tidligt, fordi Buskene ikke sprøjtes med Bordeauxvædske el. lign.

Følgende Udtalelser illustrerer Sygdommens Hyppighed.

»Skivesvamp er ret stærkt udbredt i Østhimmerland paa Stikkelsbær, ikke særlig ondartet paa Solbær« (A. Bødker). »Stikkelsbær, Ribs og Solbærbuskene har i de allerfleste Haver ved Skive været afløvede i lang Tid« (J. C. Myrhøj). Paa Varde-Esbjergegnens er for tidligt Bladfald paa Grund af Skivesvamp meget almindeligt paa Stikkelsbær i private Haver. Paa Solbær er Angreb almindeligt i stærkere eller mildere Grad, paa Ribs ses Angrebet kun i mindre Grad (M. Sørensen). Paa Sydfyn har mange Stikkelsbærbuske kastet Løvet for tidligt paa Grund af Angreb af Skivesvampen. Nogle Steder er Ribsene angrebet og noget hyppigere Solbær (Hans Larsen, Chr. Greve).

I Odsherred er der set stærkt Bladfald paa Stikkelsbær (J. A. Kofoed).

Iøvrigt lyder Indberetningerne fra Sjælland kun paa svage Angreb (N. F. J. Larsen, A. Feilberg, M. E. Elting). Hertil maa dog bemærkes, at disse faa Indberetninger ikke maa tages som Udtryk for, at alvorlige Angreb ikke findes paa Sjælland; vi har selv set nogle, især paa Stikkelsbær.

Fra Maribo Amt meldes, at Angrebene af Skivesvamp er meget stærke de fleste Steder. Sygdommen synes mere udbredt end i 1936 (Georg Jensen).

Filtrust (*Cronartium ribicola*). Det er vort Indtryk, at Filtrusten er ualmindelig udbredt i Aar. I Traad hermed falder følgende Besvarelser: »Meget almindelig i Svendborg Amt« (Hans Larsen). »Har set et meget slemt Angreb« (N. F. J. Larsen, Jerslev). »Der er altid nogen Rust paa Buskene her i Haven, men i Aar er det særlig slemt« (A. Feilberg). »Det er meget almindeligt, at Solbærrerne er stærkt angrebet af Rust, nogle Steder paa Fakseegnen er de næsten bladløse allerede« (P. Helt).

I Maribo Amt er Filtrusten udbredt overalt og i de fleste Tilfælde stærk. Sygdommen er meget mere udbredt end i 1936, dog skades Buskene tilsyneladende ikke synderligt« (Georg Jensen).

KØKKENURTER.

Aspargesrust (*Puccinia asparagi*). Adskillige Steder paa Sjælland har vi set Angreb af Aspargesrust, og vi har ogsaa faaet flere Forespørgsler angaaende denne Sygdom end normalt. Hvor der ikke er unge Aspargesstykker i Nærheden, kommer Angrebet først sent. Paa Tystofte kom Rusten saaledes ikke før midt i September, men bredte sig da stærkt (A. Feilberg). »Paa Svendborgegnen er der ret ondartede Angreb af Aspargesrust, især paa de unge Stykker« (Hans Larsen).

Selleri-Bladpletsyge (*Septoria apii*) er udbredt i Aar og syntes en Periode at være særlig vanskelig at bekæmpe ved Sprøjtning med Bordeauxvædske el. lign. Fra Maribo Amt meddeles, at der næsten overalt, hvor Frøet ikke har været afsvampet, findes stærke Angreb. Efter afsvampet Frø er Angrebene sjældne og svage. »Ved Tystofte, hvor Bladpletsygen altid plejer at være meget udbredt, har den slet ikke vist sig i Aar« (A. Feilberg).

Drueskimmel (*Botrytis allii*) findes paa Zittauerløg i et Gartneri i Vestsjælland.

Tagrørrust (*Puccinia phragmites*) findes samme Sted paa Rabarber.

PRYDPLANTER.

Meldug (*Podosphaera oxycantha* og *Uncinula aceris*) er i Aar særlig ondartede paa Varde-Esbjergegnen paa henholdsvis Tjørn og Naur (M. Sørensen). Disse Sygdomme har vi ogsaa set adskillige Steder.

Straaleplet (*Diplocarpon rosae*) er almindelig, f. Eks. ved Næstved har den fuldstændig afløvet store Rosengrupper; der er den særlig slem paa Henry Morse (M. E. Elting).

Rosenrust (*Phragmidium rosae*) er meget almindelig mange Steder, især paa de røde Sorter.

Chrysanthemumrust (*Puccinia chrysanthemi*) har vi set flere Steder, men da vi kun har ganske faa Indberetninger om denne Sygdom, kan vi ikke bedømme, om den er mere eller mindre udbredt end normalt. Fra Vestsjælland meddeles om meget stærke Angreb paa »Copper«, ret stærke paa »Nelrose« og mindre paa flere andre Sorter.

ANNA WEBER.

SKADEDYR PAA LANDBRUGSAFGRØDER.

Aksuglens Larve (*Hadena secalis*). Fra Roskildeegnen meldes om et stærkt Angreb (M. Greve).

Knoporme (*Agrotis spp.*). Der meldes om Gnav i Kartofler hist og her, men Skaden synes uden større Betydning.

Kaalorme (*Pieris brassicae* og *rapae*). De stærke Angreb fortsattes mange Steder i September Maaned, og afribbede Kaal- og Kaalroemarker var almindelige.

Kaalfluelarver (*Chortophila brassicae* og *floralis*). Der foreligger kun Indberetninger om svage Angreb.

Krusesygegalmyggen (*Contarinia nasturtii*). De fleste Beretninger lyder paa almindelige, men oftest svage Angreb. I Nordjylland er Sygdommen og den deraf følgende Hjerteforraadelse dog slem mange Steder, »man kan lugte Kaalroemarkerne under Forbikørselen« (N. A. Olesen). Fra Aalborg (J. Chr. Andersen-Lyngvad), Bjerringbro (N. P. Johansen og Hanherred (N. Svaneborg), samt fra Stevns paa Sjælland (H. Gejl Hansen) skrives saaledes om stærke Angreb.

Kaalbladhvepsens Larve (*Athalia spinarum*). Der indløb Meddelelse om et meget stærkt Angreb i en Turnipsmark nær Stevns Klint. Næsten hvert eneste Blad var afribbet (H. Gejl Hansen).

SKADEDYR PAA HAVEBRUGSAFGRØDER.

Æblevikleren (*Carpocapsa pomonella*). Der foreligger yderligere Indberetninger om betydelige Angreb. Fra Tystofte skrives dog, at Angrebene ikke er nær saa almindelige som i de to foregaaende Aar (A. Feilberg).

Blommevikleren (*Laspeyresia funebrana*). Der meldes om alvorlige Angreb fra Fakse (P. Helt), Næstved (M. E. Elting), Sydfyn (Chr. Greve), Svendborg Amt (H. Larsen) og Varde-Esbjerg (M. Sørensen).

Syrehveps (*Ametastegia glabrata*) angreb Æbler (særlig Peder-

strup og Cox' Pomona) ved Jelling og gav Anledning til Raaddenskab (K. M. Hove).

Bladhvepselarver (*Croesus septentrionalis*) angreb i stort Tal Hassel ved Ribe.

Rødt Spind (*Paratetranychus pilosus*). Angrebene har ofte været tiltagende i Efteraarets Løb, og der kan være lagt en Mængde Vinteræg.

Jordbærmider (*Tarsonemus fragariae*). Fra Næstved skrives, at en Mængde Planter er blevet ødelagt, værst gik det ud over »Späte von Leopoldshall« (M. E. Elting).

PROSPER BOVIEN.

KANDRUP & WUNSCH - KØBENHAVN